

Poglavje 4

Primerjava rej s postavljenimi standardi za rezultate mesnatosti na liniji klanja¹

Karmen Ložar^{2,3}, Marjeta Marušič², Milena Kovač², Špela Malovrh²

Izvleček

V prispevku primerjamo rezultate mesnatosti na liniji klanja štirih rejcev s tremi standardi. Prvi standard so rezultati mesnatosti v klavnici z najboljšimi rezultati, drugi standard je 25 % rejcev z največjim deležem idealnih mas na liniji klanja, tretji standard pa je povprečje rezultatov mesnatosti vseh rejcev. Pri rejcu A smo spremljali v povprečju lažje klavne polovice, pri rejcih B in C težje, pri rejcu D pa smo primerjali še rezultate mesnatosti po klavnicah. Primerjali smo razporeditev in odvisnost deleža mesa od mase toplih polovic. Prispevek naj bi spodbudil rejce k samostojnemu presojanju rezultatov.

Ključne besede: prašiči, klavni trupi, plačilna shema, standardi

Abstract

Title of the paper: **Comparison of pig farms against standards for carcass weight in slaughtered pigs.**

The article presents comparison of meatiness of pigs from four pig producers (family farms) with three standards. Standard 1 was lean meat content (LMC) of pigs from slaughter house with the best results, standard 2 was upper 25 % of family farms regarding LMC, while standard 3 was average in LMC of all pig farms under recording. The pig producer A had lighter carcasses, pig producers B and C had heavier carcasses. Additionally, pigs of family farm D were slaughtered in different abattoirs and their results were compared. Distributions for warm carcass weight (WCW) and LMC were compared among family farms, as well as relationship between LMC and WCW. The aim of paper is to encourage pig producers for individual assessment of their own results.

Keywords: pigs, carcasses, payment scheme, standards

¹Prispevek je sofinanciran v okviru projekta CRP "Celovite rešitve sistemov v reji prašičev z namenom izboljšanja konkurenčnosti slovenske prašičereje" 2011-2014 (V4-1111)

²Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, Groblje 3, 1230 Domžale

³E-pošta: karmen.lozar@bf.uni-lj.si

4.1 Uvod

V prašičereji se zdi, da je pitanje najpreprostejša faza prireje. Rejci praviloma spremljajo število živali v pitanju, nekateri beležijo tudi izgube, pitovnih lastnosti pa običajno ne spremljajo načrtno in zanesljivo (Kovač in Malovrh, 2006). Kljub temu, da krma predstavlja v pitanju največji strošek, le malo rejcev redno spremlja porabo krme med pitanjem. Samo rejci, ki pitajo pogodbeno za druge reje, imajo znano skupno maso živali na začetku in koncu pitanja ter količino porabljene krme. Ob koncu pitanja so znani podatki kvečjemu za skupine, individualno pa rejci lastnosti prireje pitancev ne spremljajo.

Rejcu se plačuje za klavne polovice individualno, glede na maso toplih polovic in delež mesa. Če so pitanci v povprečju dovolj težki in dosegaajo veliko mesnatost, ni nujno, da bodo tudi najbolje plačani (Stege in sod., 2011). Prašiče je potrebno stalno opazovati in spremljati prirejo skozi celotno dobo pitanja. Oddaja pitancev v zakol je zelo natančno opravilo. Že pri zamiku enega tedna se zgodi, da so prašiči ob odhodu v klavnico pretežki in bolj zamaščeni. Rejec ima na ta način več stroškov zaradi daljšega pitanja, na račun slabše mesnatosti pa za trupe dobi tudi manjše plačilo, predvsem zaradi odbitkov (Roopen in Scheepens, 2007).

Predelovalci mesa si želijo čimbolj izenačenih trupov, rejec pa čim boljše plačilo za svoje pitance. Na neizenačenost v populaciji vplivajo tako genetski kot okoljski dejavniki (Malovrh in sod., 2011). Na zmanjšanje variabilnosti znotraj skupine lahko rejec vpliva z ustreznimi rejškimi ukrepi. Na zauživanje krme vplivajo v prvi vrsti ustrezno zdravstveno stanje živali, zadostna količina popite vode, dovolj veliki krmilniki ter zadosti prostora na žival v kotcu. Zaradi težav, ki jih povzročata neizenačenost oz. različnost prašičev, nanjo skoraj vedno gledamo negativno. Po drugi strani pa vemo, da bi bil brez variabilnosti oziroma različnosti, onemogočen selekcijski napredek v živinoreji (Malovrh in sod., 2004).

Namen prispevka je primerjati rezultate mesnatosti na liniji klanja posameznih rejcev s ciljnimi vrednostmi. Ciljne vrednosti oz. standardi predstavljajo rejcu nekakšno normo, ki jo lahko doseže ali celo preseže. Med rejci so velike razlike v proizvodnih rezultatih. Zato so tudi standardi različno postavljeni. Vsak rejec, ki se ukvarja s pitanjem prašičev, naj si za začetek ne postavi previsokega cilja, temveč takšnega, ki ga bo dosegel v doglednem času, potem pa naj sledi ustrezno višje postavljen cilj. Zelo pomembno je, da svojo čredo dobro pozna, kar pomeni, da mora o čredi beležiti podatke, saj bo le tako lahko uspešno ocenil stanje in izboljšal svoje rezultate.

4.2 Material in metode

Rezultati mesnatosti standardov nam bodo služili za interpretacijo, kakšno mesnatost posamezni rejec dosega, in kje bi lahko le-to še izboljšal. Pri presoji rezultatov uporabimo tisti standard, ki je za rezultate reje najbolj primerljiv (Ule in sod., 2009), se pravi, rejcem, ki trenutno dosegaajo slabše rezultate, zastavimo uresničljive cilje in jih primerjamo s standardom, ki jim je najbližji po rezultatih. Rejcem z boljšimi rezultati pa lahko takoj postavimo višji standard. Primerjava je zanesljivejša ob večjem številu meritev.

Tabela 1: Meritve na liniji klanja pri standardih

Standard	N	Masa toplih polovic (kg)				Delež mesa (%)			
		$\bar{x}$	SD	min.	max.	$\bar{x}$	SD	min.	max.
1	75553	87.6	11.0	50.0	120.0	61.8	2.7	44.5	69.6
2	15499	92.2	9.2	50.0	120.0	60.2	3.5	42.2	69.1
3	62803	89.4	11.6	50.0	120.0	60.4	3.7	37.3	69.4

N – število meritev na liniji klanja, $\bar{x}$ – povprečje, SD – standardni odklon, standard 1 – rezultati meritev v klavnici z najboljšimi rezultati, standard 2 – 25 % rejcev z najboljšo maso trupov, standard 3 – povprečje vseh rejcev

V obdelavo smo zajeli samo trupe pitalih prašičev kategorije 2, kateri so na liniji klanja najštevilčnejši in tudi najboljše plačani. Pitali prašiči so svinjke in kastrati, katerih masa toplih polovic znaša od 50 kg do 120 kg pri garanih in od 37 kg do 100 kg pri izkoženih prašičih (ULRS, 2006). Nekatere naše večje klavnice uporabljajo avstrijsko plačilno shemo. Po tej shemi so najboljše plačani trupi polovic težkih od 87.0 do 96.0 kg in so nagrajeni z 1 €/kg (Steierfleisch GmbH, 2010). Brez odbitkov na maso trupov veljata masna razreda med 82 in 87 kg ter med 96 in 106 kg (normalna masa). Pri trupih lažjih od 82 in težjih od 106 kg pa se s povečevanjem odstopanj povečujejo odbitki pri plačilu.

Standardi so predstavljeni kot povprečne vrednosti za želene rezultate. Standard 1 predstavlja rezultate v klavnici z najboljšo mesnatostjo (tabela 1), standard 2 pa 25 % rejcev, ki imajo na liniji klanja največ trupov v razponu idealnih mas, t.j. med 87 in 96 kg. Standard 3 je povprečje rezultatov mesnatosti vseh kmetij, katerih podatke spremljamo v centralni bazi za spremljanje mesnatosti prašičev (tabela 1). Najtežji trupi so bili v povprečju pri standardu 2, najlažji pa pri standardu 1. Po masi najbolj izenačeni trupi so bili pri standardu 2, saj je bil standardni odklon za 1.8 kg manjši kot pri standardu 1 in za 2.4 kg kot pri standardu 3. Najboljšo mesnatost so imeli klavni trupi pri standardu 1 (61.8 %), medtem ko je bila pri standardih 2 in 3 mesnatost precej podobna (60.2 % oz 60.4 %). Najbolj raznoliki glede mesnatosti so bili pričakovano klavni trupi pri standardu 3, saj ga sestavlja veliko število rejcev, ki na liniji klanja dosegajo zelo različne rezultate tako pri mesnatosti kot masi trupov.

4.3 Rezultati z razpravo

4.3.1 Masa trupov na liniji klanja

Rejec lahko vpliva na številne dejavnike reje. Rezultate mesnatosti lahko izboljša z izbiro ustreznega genotipa živali za pitanje, primerno prehrano in tehnologijo reje. Ob dobrem zdravstvenem statusu in pravočasni pripravi skupine za zakol, lahko doseže optimalno maso pitancev ob zakolu in tako iztrži dobro plačilo za klavne polovice. Rejec praktično nima vpliva na povpraševanje po pitancih s strani kupcev (Malovrh in sod., 2011), zato je smiselno,

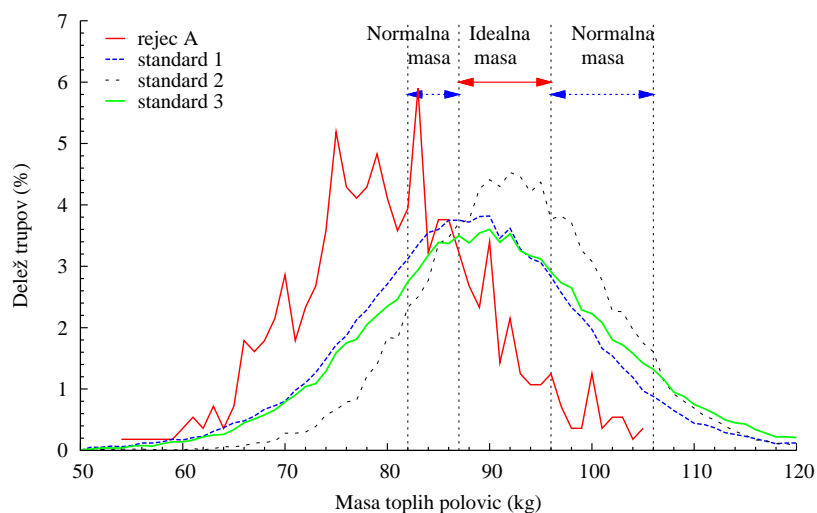
Tabela 2: Meritve na liniji klanja za rejce

Rejec	N	Masa toplih polovic (kg)				Delež mesa (%)			
		$\bar{x}$	SD	min.	max.	$\bar{x}$	SD	min.	max.
A	559	80.3	9.1	54.0	105.0	59.9	3.5	41.8	68.5
B	767	98.4	10.4	50.0	120.0	61.1	3.3	47.4	68.4
C	888	96.7	7.6	71.0	119.5	61.5	2.9	48.8	68.4
D	1058	88.3	8.0	64.0	112.5	60.5	3.2	49.0	69.1

N – število meritev na liniji klanja, $\bar{x}$ – povprečje, SD – standardni odklon

da se z odjemalcem dolgoročno dogovori za redni odkup, pri tem se mora dogovorjenih rokov oddaj in kakovosti oddanih pitancev tudi sam držati. Na ta način si rejec poenostavi vodenje reje in tako najbolj izkoristi potencial pitanih živali. Še enostavnejši in učinkovitejši sistem pa bi bil, da bi rejec pripadal organizirani skupini rejcev, ki bi lažje nastopali v pogajanjih in sklepanjih pogodb z enim ali več odjemalci.

Rezultati mesnatosti na liniji klanja pri štirih rejcih so predstavljeni v tabeli 2. Rejci so bili izbrani z namenom prikaza različnih situacij. Rejec A je imel v povprečju najlažje trupe na liniji klanja (80.3 kg), pa tudi največja masa je bila komaj 105.0 kg. Najtežji trupi v povprečju so bili pri rejcu B (98.4 kg). Mase toplih polovic so bile najbolj izenačene pri rejcu C in najmanj pri rejcu B, saj je bil pri njem standardni odklon pri masi večji od 10 kg.

Slika 1: Primerjava porazdelitve trupov glede na maso toplih polovic (kg) in plačilno shemo med rejcem A in standardi

Med rejci so bile razlike med najlažjimi in najtežjimi trupi velike (tabela 2). Največja razlika je bila pri rejcu B (70 kg), najmanjša pa pri rejcih C in D, in sicer 48.5 kg. Največjo mesnatost na liniji klanja smo zabeležili pri rejcu C (61.5 %), najmanjšo pa pri rejcu A (59.9 %), pri katerem so bili tudi najmanj izenačeni trupi glede na deleža mesa.

Porazdelitvi mas trupov standardov 1 in 3 sta praktično podobni, medtem ko ima standard 2 ožjo porazdelitev in pa premaknjeno v desno k večjim masam (slika 1). Krivulja, ki predstavlja porazdelitev mas pri rejcu A, je zelo razgibana, kar je tudi posledica manjšega števila primerjanih trupov pri rejcu A (559; tabela 2) kot pri standardih. Kljub temu lahko ocenimo, da je vrh krivulje blizu 80 kg, kar pomeni, da je prelahkih trupov praktično polovica in ti trupi so na linij klanja kaznovani s progresivnimi odbitki glede na odstopanje od normalne mase. Sicer je glede oblike bolj podobna standardu 2, kar pomeni da so trupi tega rejca v skupnem bolj izenačeni kot trupi standardov 1 in 3.

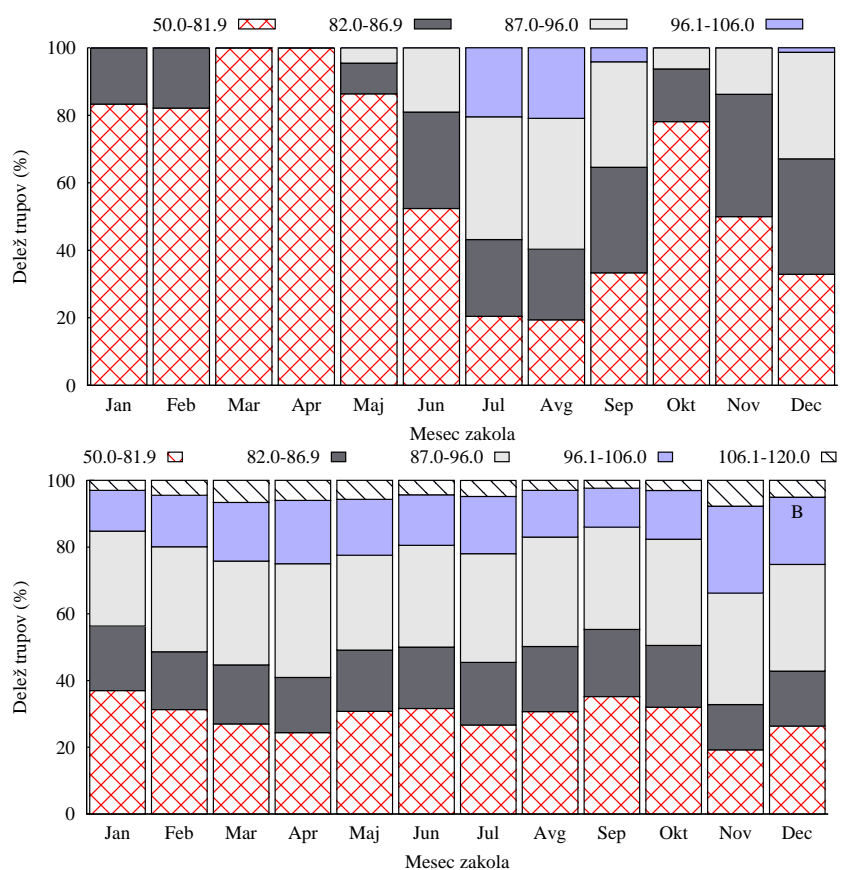
Pri podrobnejšem pregledu meritev na liniji klanja za rejca A (tabela 3) vidimo, da je rejec le v štirih mesecih (julij, avgust, september in december) s povprečjem skupin presegel spodnjo mejo pri masi trupov (82 kg), ko ni odbitkov pri plačilu trupov. Povprečno število oddanih pitancev v zakol po mesecih je 46. Glede na to, da rejec oddaja pitance v klavnico tedensko, so skupine pitancev še manjše, okoli 10. Opazimo tudi velike razlike v velikosti skupin, od 22 pitancev v maju do 76 v decembru. Močno se razlikujejo tudi povprečne mase toplih polovic in delež mesa se iz meseca v mesec: najmanjša povprečna masa toplih polovic je 67.3 kg, največja pa 88.4 kg, kar pomeni razliko več kot 20 kg. Večina skupin je relativno homogena (majhni standardni odkloni), medtem ko so težje skupine bolj neizena-

Tabela 3: Meritve na liniji klanja po mesecih za rejca A

Mesec zakola	Število meritev	Masa toplih polovic		Odstotek mesa	
		Povp.	SD	Povp.	SD
01.2011	36	76.78	5.84	58.52	3.78
02.2011	28	77.63	3.80	59.06	3.97
03.2011	56	72.39	3.22	59.59	3.09
04.2011	50	67.26	4.84	61.02	2.77
05.2011	22	72.25	7.10	61.90	2.47
06.2011	42	81.92	4.63	59.29	3.46
07.2011	44	88.38	9.24	59.68	3.80
08.2011	67	88.41	8.76	59.93	4.14
09.2011	48	85.17	6.70	61.97	2.73
10.2011	32	78.09	5.06	61.55	2.33
11.2011	58	81.53	4.98	58.55	2.91
12.2011	76	83.51	7.36	58.88	3.65

čene, standardni odklon je v juliju znašal 9.2 kg. Veliko variabilnosti pri masi trupov rejca A pravzaprav prinesejo različno težke skupine ob zakolu. Tudi razpon povprečne mesnatosti je pri tem rejcu velik, najbolj mesnati so bili pitanci zaklani v septembru (61.97 %), najmanj pa januarski (58.52 %).

Rejec A ima plemenske svinje in sam vzreja tekače. Priporočili bi mu, da naj se pri odstavljanju svinj posluži sinhronizacije, se pravi, da istočasno odstavi večjo skupino in to vedno na isti dan v tednu. Posledično se bo več svinj hkrati bukalo, več jih bo istočasno pripuščeni in tudi prasila bo večja skupina svinj istočasno. Več enako starih pujskov ob odstavitvi bo omogočalo hkratno naseljevanje večjih skupin v vzreji in kasneje v pitanju. Z istočasnim

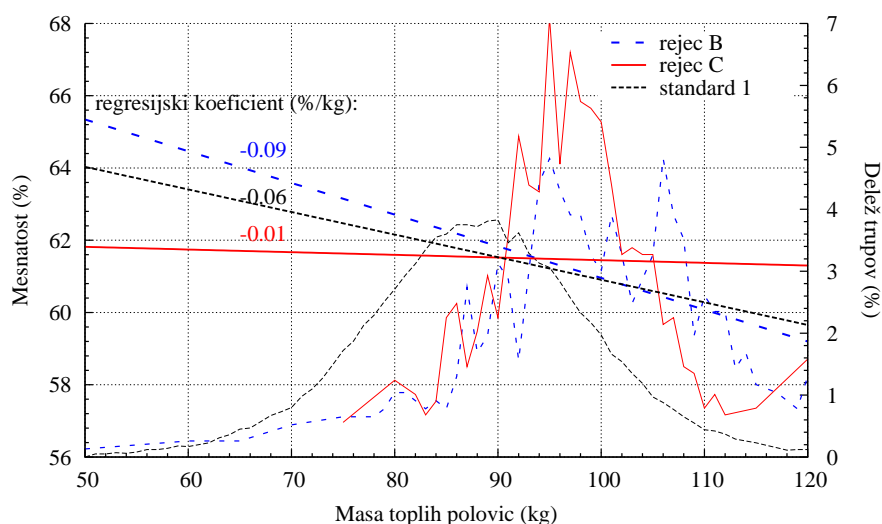
Slika 2: Deleži trupov glede na maso toplih polovic in plačilno shemo pri rejcu A (zgoraj) in standardu 1 (spodaj) po mesecih

ter po spolu in genotipu ločenim naseljevanjem v pitališče bi rejec lahko zmanjšal razlike v skupini ob zakolu.

Povprečja in standardni odkloni so zanimiva informacija, medtem ko so deleži masnih razredov glede na plačilno shemo dodatna informacija. Deleže masnih razredov po mesecih smo pri rejcu A primerjali z deleži pri standardu 1, pri katerem beležimo v povprečju nekoliko lažje trupe kot pri ostalih dveh standardih. Deleži posameznih masnih razredov se pri rejcu iz meseca v mesec močno spreminjajo (slika 2, zgoraj). V marcu in aprilu 2011 so bili pri rejcu A vsi klavni trup lažji od 82 kg. Tudi v januarju, februarju ter maju in oktobru je bilo v povprečju težjih od 82 kg vsega 20 %. Rejec A je imel delež trupov 30 % ali več v razredu 87-96 kg le v juliju, avgustu, septembru ter decembru. Deleži masnih razredov so pri standardu 1, t.j. klavnici, enakomerneje razporejeni po mesecih, delež trupov v idealnem razredu (87-96 kg) je v vseh mesecih okoli 30 % (slika 2, spodaj). Rejec A je le v juliju in avgustu dosegel primerljivo porazdelitev trupov (slika 2, zgoraj), kot je pri standardu 1.

4.3.2 Povezava med maso trupov in mesnatostjo

Delež mesa pričakovano pada z naraščanjem mase klavnih trupov. Primerjali smo rezultate mesnatosti dveh rejcev (B in C) s standardom 1 (slika 3). Grafikon vsebuje precej informacij. Za oceno, kje se nahaja večina trupov, so prikazane porazdelitve za maso. Vrh porazdelitve je pri rejcih pomaknjen bolj v desno kot pri standardu 1, saj so bili pri njiju v povprečju zaklani prašiči težji (tabeli 1 in 2).

Slika 3: Primerjava porazdelitve trupov in linearne regresije med rejcem B in C in standardom 1

Premice na sliki 3 prikazujejo, kako se z večanjem mase toplih polovic spreminja mesnatost. Naklon premice, ki ga imenujemo regresijski koeficient, smo ocenili s pomočjo linearne regresije in je pripisan vsaki premici. Vrednost regresijskega koeficienta nam pove, za koliko odstotnih točk se spremeni delež mesa, ko se masa spremeni za 1 kg. Negativna vrednost pomeni, da se z večanjem mase trupov, delež mesa zmanjšuje. Bolj ko je regresijski koeficient negativen, večje je zmanjšanje deleža mesa pri povečanju mase za 1 kg. Pri rejcu B se za vsak dodatni kilogram zmanjša mesnatost za -0.09 odstotnih točk, medtem ko pri rejcu C le za -0.01 odstotnih točk. Kljub temu, da med rejcem B in C ni velike razlike v povprečni masi in mesnatosti toplih polovic (tabela 2), dosega rejec C pri težjih trupih boljšo mesnatost kot rejec B. Prašiči rejca C se počasneje zamaščujejo in se mu jih splača prodajati pri večji masi, medtem ko rejec B pri težjih trupih izgublja tako glede na maso kot tudi mesnatost. Ob pogledu na sliko 3, bi rejcu B svetovali, naj v klanje raje oddaja nekoliko lažje pitance in prilagodi tehnologijo reje.

4.3.3 Delež mesa

Po avstrijski plačilni shemi (Steierfleisch GmbH, 2010), ki jo uporabljajo nekatere naše klavnice, je osnovna cena postavljena pri mesnatosti 56 %. Nad to vrednostjo so pribitki za vsak odstotek mesa do 63 %, kjer je največji pribitek, in sicer 22 €, pod 56 % pa so trupi kaznovani ravno tako z največ -22 € pri mesnatosti 40 % ali manj. Klavni trupi kategorije 2 se glede na delež mesa razvrščajo v tržne razrede: S pomeni 60 % mesnatost in več, E od 60 do 55 %, U od 55 do 50 % in na koncu še R, O in P s po 5 % manj (ULRS, 2004). Najbolje so tako plačani trupi v razredih S in E, medtem ko so slabše mesnati trupi kaznovani z odbitki.

Pri rejcu D, ki prašiče oddaja v zakol v treh klavnicah, smo primerjali deleže trupov v posameznih tržnih razredih skupaj ter ločeno po klavnicah s tremi standardi (slika 4). Največji delež trupov razreda S je pri standardu 1 (blizu 80 %), najmanjši pri standardu 2 (slabih 60 %). Standarda 2 in 3 imata večji delež trupov razreda U (30 %) kot standard 1. Deleži tržnih razredov rejca D, ko gledamo ne glede na klavnico (rejec skupaj), so primerljivi s standardom 3 (slika 4). Delež trupov, ki so na liniji klanja kaznovani z odbitki je pri rejcu nekoliko manjši kot pri standardih 2 in 3.

Prej smo omenili, da rejec oddaja prašiče v tri klavnice kar prikazujejo zadnji trije stolpci na sliki 4. Deleži tržnih razredov rejca D se med klavnicami razlikujejo. V prvi klavnici (oznaka D-I) je delež trupov razreda S najmanjši, okoli 55 %, medtem ko je delež trupov plačilnega razreda E blizu 40 %. V drugi in tretji klavnici je, v primerjavi s prvo, delež trupov razreda S večji za 15 %, hkrati pa je za 10 % manjši delež trupov razreda E. Težko rečemo, kaj je prispevalo k različnemu rezultatu v različnih klavnicah, morda rejec sam s prodajo različnih skupin, morda klavnice z različnim merjenjem. Za zanesljivejšo analizo rezultatov po klavnicah bi potrebovali večje število prašičjih trupov istega rejca v več klavnicah, da se izognemo naključnim razlikam med skupinami v zakolu.

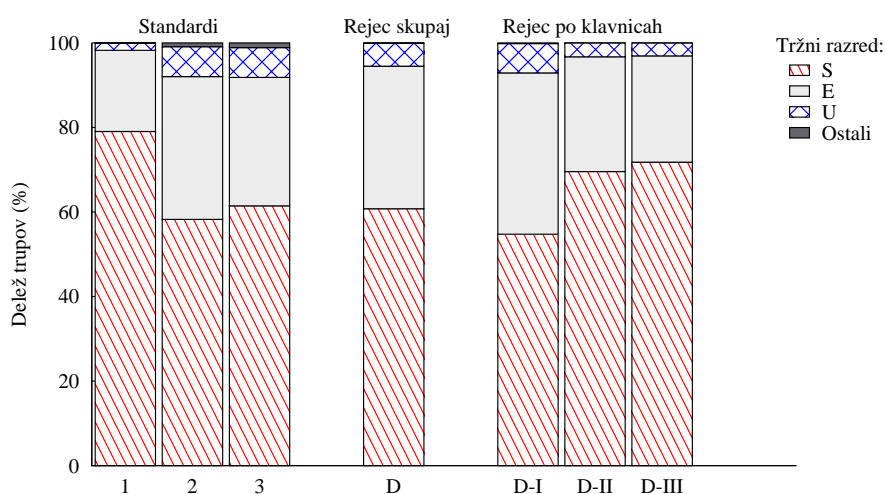
Klavnice pri nas ne uporabljajo povsem istega plačilnega sistema, vendar smo zaradi poenostavitve razlage predpostavili, da se v klavnicah plačuje po isti plačilni shemi. Kot je

razvidno s slike 4, bi rejec za svoje pitance dobil glede na doseženo mesnatost najboljše plačilo v tretji klavnici.

4.3.4 Cenovno ovrednotenje

Za lažjo predstavo, kako se delež mesa in masa klavnih trupov odražata pri končni ceni, predstavljamo še izračun dodatkov oz. odbitkov v €, posebej glede na 1 kg trupa in celotni

Slika 4: Porazdelitev trupov v tržne razrede pri rejcu D, po posameznih klavnicah rejca D in standardih 1, 2, 3

Tabela 4: Primerjava pribitkov oz. odbitkov med standardi in rejci v evrih

Standard/ rejec	Odbitek/pribitek na kg trupa			Odbitek/pribitek na celotni trup		
	MTP	DM	Skupaj	MTP	DM	Skupaj
1	-0.03	0.17	0.14	-2.10	14.95	12.86
2	-0.01	0.13	0.12	-0.71	11.28	10.58
3	-0.03	0.13	0.10	-2.03	11.25	9.22
A	-0.06	0.12	0.05	-4.29	9.03	4.74
B	-0.02	0.15	0.13	-1.77	14.41	12.63
C	0.00	0.16	0.16	-0.40	15.87	15.50
D	-0.01	0.13	0.12	-0.80	11.57	10.77

MTP – masa toplih polovic, DM – delež mesa, standard 1 – najboljša klavnica, standard 2 – 25 % najboljših rejcev, standard 3 – povprečje vseh rejcev

trup (tabela 4). Standarda 1 in 3 imata v povprečju na 1 kg -0.03 € odbitka, kar na trup znese dobra 2 €. Glede na mesnatost imajo vsi trije standardi v povprečju pribitek med 0.13 in 0.17 €/kg trupa. Standard 1 ima tako na trup 12.86 € pribitka, medtem ko ima standard 3 pribitka za slabo tretjino manj v primerjavi s standardom 1.

Med rejci ima v povprečju največji odbitek na 1 kg trupa rejec A (-0.06 €), medtem ko so rejec B, C in D primerljivi s standardi. Zaradi prelahkih prašičev na linij klanja znaša pri rejcu A odbitek na cel trup kar -4.29 €. Če predpostavimo, da letno odda v klanje 559 pitancev (tabela 1), lahko ocenimo, da letno izgubi -2400 €.

Glede na delež mesa je rejec A sicer nagrajen s pribitkom, a vendar bi z boljšo mesnatostjo lahko dosegel večji pribitek. V primerjavi z ostalimi rejci na osnovi mesnatosti v povprečju izgublja dodatnih -5 € na trup oz. -2800 € na leto. Klavni trupi rejcev B in D so bolje plačani, tako glede mesnatosti kot mase polovic in so primerljivi s standardoma 1 in 2. Rejec C je bil glede na mesnatost najbolje plačan tako v primerjavi s standardi kot ostalimi tremi rejci. Pri njem tudi ni odbitkov na ceno glede mase.

4.4 Zaključki

Na ceno klavnih trupov vplivata tako masa trupov kot delež mesa. Kljub temu, da glede na mesnatost rejci niso kaznovani z odbitki, pa višina pribitkov k osnovni ceni kar v veliki meri vpliva na končno ceno polovic. Ta končni "pribitek" pravzaprav odloča o pozitivnem rezultatu rejca.

V analizi smo namenoma primerjali rejce, ki na liniji klanja dosegajo različne rezultate. Rejec A je oddajal v klanje lažje pitance. Kljub manjši povprečni masi pa trupi njegovih prašičev niso dosegali boljše mesnatosti. Rejca B in C sta v klavnico oddajala v povprečju težje trupe. Rejec C je imel na liniji klanja po masi in mesnatosti najbolj izenačene trupe med primerjanimi rejci. Ocenjena vrednost pribitkov na osnovno ceno pri njem je največja, kar dokazuje, kako pomembno je oddati v klanje pitance izenačenih skupin, s primerno maso in mesnatostjo. Rejec B je imel po masi trupe primerljive kot rejec C, toda delež mesa je pri njegovih pitancih padal hitreje kot pri rejcu C in standardu 1. Rejcu B bi tako svetovali, naj oddaja v klanje nekoliko lažje pitance.

Klavno-predelovalna industrija pričakuje čim bolj izenačene trupe, zato neizenačenost kaznuje z odbitki. Rejec si želi čim večje plačilo za svoje pitance, kar mu lahko uspe le z večjo izenačenostjo. Boljšo izenačenost pitancev ob zakolu lahko rejec doseže z visokim zdravstvenim statusom v reji, ustrezno tehnologijo uhlevitve in krmljenja, rednim spremljanjem prireje, enim samim ustreznim genotipom pitancev, skupinskim odstavljanjem svinj in posledično večjim številom istočasno prasečih svinj ter večjimi skupinami izenačenih odstavljenecv, tekačev in pitancev podobne starosti.

Ko so pitanci primerne mase in starosti, jih oddamo v klanje. Skušajmo se izogniti temu, da bi dajali v klavnico pretežke pitance, za katere bomo iztržili manj, dodatno pa bodo večji tudi stroški pitanja.

4.5 Viri

- Kovač M., Malovrh Š. 2006. Pitovne lastnosti in ocena mesnatosti svinjk in kastratov različnih genotipov. Reja prašičev 9,1: 4–8.
- Malovrh Š., Marušič M., Kovač M. 2004. Izenačenost prašičev ob zakolu. V: Spremljanje proizvodnosti prašičev, III. del. Kovač M., Malovrh Š. (ur.). Domžale, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Katedra za etologijo, biometrijo in selekcijo ter prašičerejo: 101–112.
- Malovrh Š., Marušič M., Kovač M. 2011. Masa prašičev na liniji klanja. V: Spremljanje proizvodnosti prašičev, VII. del. Kovač M., Malovrh Š. (ur.). Domžale, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Enota za prašičerejo, biometrijo in selekcijo: 97–108.
- Roozen M., Scheepens K. 2007. Finishing pigs. Rood bont, The Netherlands. 48 str.
- Steg H., Jensen T.B., Bagger J., Keller F., Nielsen J.P., Ersboll A.K. 2011. Association between lean meat percentage and average daily weight gain in Danish slaughter pigs. Prev. Vet. Med., 101: 121–123.
- Steierfleisch GmbH 2010. Abrechnung und prompte bezahlung.
URI: http://www.steierfleisch.at/index_135_135__9_1_0__.html (2011-01-02).
- Ule A., Ule I., Kovač M., Malovrh Š. 2009. Primerjava rej s postavljenimi standardi za mere velikosti gnezda. V: Spremljanje proizvodnosti prašičev, V. del. Kovač M., Malovrh Š. (ur.). Domžale, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Enota za prašičerejo, biometrijo in selekcijo: 81–90.
- ULRS 2004. Pravilnik o kategorizaciji, ocenjevanju mesnatosti in razvrščanju klavnih trupov prašičev. Ur.l. RS št. 22-936/2004.
- ULRS 2006. Pravilnik o razvrščanju prašičjih trupov. Ur.l. RS št. 50-5358/2006.